

**ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ ПОСЛУГ ІТ-
АУТСОРСИНГУ**

Дугінець Г.В., к.е.н., доц., доцент каф. міжнародної економіки ДВНЗ «ПДАБА»

Реліна І.Є., к.е.н., доцент каф. міжнародної економіки ДВНЗ «ПДАБА»

Дугінець Г.В., Реліна І.Є. Конкурентоспроможність українських підприємств на міжнародному ринку ІТ-аутсорсингу. У статті проведено дослідження щодо визначення конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку ІТ-аутсорсингу. Проаналізовано сучасний стан розвитку міжнародного ринку аутсорсингу, та отримано висновок що навіть незначне зростання в кризові часи свідчить про високу ефективність галузі та попит на послуги ринку аутсорсингу. Визначено, що найбільшим споживачем послуг аутсорсингу бізнес-процесів є ринок Північної Америки (США, Канада). Другим за значенням ринком-споживачем даного виду послуг є регіон Західної Європи. Третій за величиною замовник послуги аутсорсингу - Японія. Розглянуто особливості розвитку ІТ-аутсорсингу на українському ринку. Визначено, що на сьогоднішній день ринок послуг розробки програмного забезпечення та ІТ-аутсорсингу України є найбільшим в Центральній і Східній Європі. Значна кількість висококваліфікованих ІТ-фахівців забезпечує надійність зростання галузі та зосередженість на надання якісних ІТ-послуг на світовому ринку. Доведено, що українські підприємства мають значні конкурентні переваги на міжнародному ринку ІТ-аутсорсингу.

Ключові слова: міжнародний ринок аутсорсингу, інформаційні технології, конкурентоспроможність, ІТ-аутсорсинг, фінансова криза, глобалізація.

Дугінець Г.В., Реліна І.Є. Конкурентоспособность украинских предприятий на международном рынке ИТ-аутсорсинга. В статье проведено исследование относительно определения конкурентоспособности украинских предприятий на международном рынке ИТ-аутсорсинга. Проанализировано современное состояние международного рынка аутсорсинга, и получен вывод, что даже незначительный рост в кризисные времена свидетельствует о высокой эффективности отрасли и спрос на услуги рынка аутсорсинга. Определено, что крупнейшим потребителем услуг аутсорсинга бизнес-процессов является рынок Северной Америки (США, Канада). Вторым по значению рынком-потребителем данного вида услуг является регион Западной Европы. Третий по величине заказчик услуг аутсорсинга - Япония. Рассмотрены особенности развития ИТ-аутсорсинга на украинском рынке. Определено, что на сегодняшний день рынок услуг разработки программного обеспечения и ИТ-аутсорсинга Украины является крупнейшим в Центральной и Восточной Европе. Значительное количество высококвалифицированных ИТ-специалистов обеспечивает надежность роста отрасли и сосредоточенность на предоставлении качественных ИТ-услуг на мировом рынке. Доказано, что украинские предприятия имеют значительные конкурентные преимущества на международном рынке ИТ-аутсорсинга.

Ключевые слова: международный рынок аутсорсинга, информационные технологии, конкурентоспособные, ИТ-аутсорсинг, финансовый кризис, глобализация.

Duginets G., Ryelina I. The competitiveness of Ukrainian enterprises on the international market of IT outsourcing. In this paper a study of the definition of the competitiveness of Ukrainian enterprises on the international market of IT outsourcing is made. The current state of the international outsourcing market is analyzed, and the resulting conclusion is that even slight growth during crisis indicates high efficiency of the industry and demand for services of the outsourcing market. It has been determined that the largest consumer of business process outsourcing services is North American market. (USA, Canada). The second in importance consumer market for this type of services is the Western Europe region. The third largest customer of outsourcing services is Japan. The features of development of IT outsourcing on the Ukrainian market are studied. It was determined that, as of right now, the Ukrainian market of software development services and IT outsourcing is the largest one in Central and Eastern Europe. A significant number of highly skilled IT professionals provide the reliability of growth of the industry and focus on providing high quality IT services on the global market. It is proved that Ukrainian enterprises have significant competitive advantages on the international market of IT outsourcing.

Keywords: international market for outsourcing, information technology, competitive, IT outsourcing, financial crisis, globalization.

Постановка проблеми. Сьогодні стрімкий розвиток глобалізації виводить аутсорсинг на міжнародний рівень, перетворивши його на офшорне явище. Основним мотивом офшорного аутсорсингу спочатку було бажання мінімізувати витрати, долучившись до ресурсів країн з більш дешевими витратами. У XXI ст. корисність і зручність застосування міжнародними компаніями аутсорсингу важко переоцінити, адже він являється ключовим елементом посилення конкурентоспроможності підприємства за рахунок концентрації на ключових для підприємства компетенціях, функціях та/або бізнес-процесах, отримуючи при цьому високу якість виконання робіт непрофільного напрямку діяльності компанії, а також висококваліфіковане обслуговування профільних напрямків витрачаючи при цьому менше засобів та часу. Причому особливо швидко розвивається ринок інформаційних технологій і, особливо, його сегмент – ІТ-аутсорсинг. А Україна, з 2000 року, є провідним гравцем на ринку розробки програмного забезпечення і займає перші місця у рейтингах країн з розвинутою структурою сектора послуг ІТ-аутсорсингу на світовому ринку, що обумовлює актуальність дослідження конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку ІТ-аутсорсингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цілісною проблемою перспективи розвитку та використання міжнародного аутсорсингу в умовах глобалізації світової економіки у вітчизняній літературі розкрито не достатньо, публікації більшості авторів несуть в основному інформацію загального змісту. Темі використання аутсорсингу з метою впровадження інновацій та підвищення ефективності діяльності підприємства, а також питань аутсорсингу в сфері ІТ присвячені роботи наступних авторів: О. Анохін, Ю. Володін, Ю. Грунич, О. Микало. Основні аспекти впровадження аутсорсингу бізнес-процесів на підприємстві та ІТ-аутсорсингу висвітлюються відомими теоретиками і практиками: С. Калініним, Б. Анікініним, С. Аксьоновим, Н. Єрмошкіним, С. Календжяном, Ю. Коневим, А. Кузєєвим, Д. Михайловичем, М. Поповою, І. Рудим, Д. Черемісініним. Нажаль, більшість публікацій вищезазначених авторів не дають загального бачення ситуації стосовно конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку ІТ-аутсорсингу.

Таким чином, **метою дослідження** є дослідження міжнародного ринку ІТ-аутсорсингу, представивши його як ключову конкурентну перевагу розвитку українських підприємств.

Викладання основного матеріалу. Аналізуючи досвід великих компаній у розвинених країнах ринкової економіки, можна чітко спостерігати, що всі великі корпорації в останні роки зосереджуються на спеціалізації та розвитку виключно профільних напрямків своєї діяльності, а непрофільні функції передають постачальникам аутсорсингових послуг зі своєї країни, або з-за кордону. Цей висновок підтверджує динаміка обсягу глобального ринку послуг міжнародного аутсорсингу (рис. 1). Так з 2000 року обсяг ринку міжнародного аутсорсингу збільшився більше ніж в 2 рази – з 45,6 до 99,1 мільярдів дол. США.

Очевидно, що найбільш стрімкого розвитку міжнародний ринок аутсорсингу здобув в період з 2000 по 2002 рр.. Найнижчі темпи росту спостерігались у 2006 році, з 2008 по 2011 роки бачимо падіння темпів зростання ринку аутсорсингу, яке пов'язане з світовою фінансовою кризою. Проте навіть незначне зростання в кризові часи свідчить про високу ефективність галузі та попит на послуги ринку аутсорсингу. Необхідно розділяти загальний ринок аутсорсингових послуг на ринок послуг аутсорсингу інформаційних технологій (ІТО) та ринок аутсорсингу бізнес-процесів (ВРО). Причому останні роки спостерігається незначна тенденція до збільшення частки ринку ВРО і зменшення обсягів ринку ІТО (рис. 2).

Міжнародний ринок послуг аутсорсингу варто розглянути також з позиції виокремлення трьох основних регіонів – Північної Америки, Західної Європи й Азіатсько-Тихоокеанського регіону. По цім регіонам простежується стабільне щорічне збільшення витратів

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

кінцевих користувачів на аутсорсинг бізнес-процесів у період 2002-2008 рр, а також починаючи з 2010 р. Зниження витрат замовників в 2009р. є наслідком світової фінансової кризи, що вразила, в першу чергу, північноамериканську і західноєвропейську економіки.

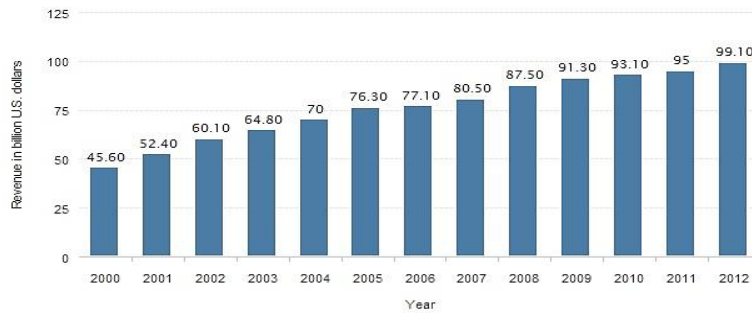

Рис. 1. Глобальний обсяг ринку послуг аутсорсингу з 2000 по 2012 рр. (у млрд. дол. США). [3]

Слід зазначити, що найбільшим споживачем послуг аутсорсингу бізнес-процесів є ринок Північної Америки (США, Канада). Другим за значенням ринком-споживачем даного виду послуг є регіон Західної Європи. Третій за величиною замовник послуги аутсорсингу - Японія. У ході аналізу ефективності аутсорсингу як одного з конкурентоформуючих факторів в сучасній світовій економіці було виділено ряд показників, що відображають ступінь задоволеності замовників якістю наданих послуг аутсорсингу в контексті зниження витрат. Це - рівень досягнутого зниження внутрішніх витрат за рахунок аутсорсингу, ступінь задоволеності роботою постачальника, кількість відмов від угоди на аутсорсинг взагалі або передача напрямків іншому постачальнику. Проведене дослідження дозволило виявити досягнутий замовниками рівень зниження витрат у переданих на аутсорсинг напрямках: по всіх трьох досліджуваних регіонах кількість тих, хто знизив свої витрати на 10-19% в 2008 р. склало 52%, на 5-9% - близько 22% замовників, відсутність зниження відзначило тільки 6% компаній. У посткризовий період ситуація сильно змінилася - збільшився відсоток замовників, які відзначили повну відсутність зниження витрат: у 2009 р. він склав 12%. Також знизився відсоток тих, хто добився зниження витрат на 10-19% - у 2009 р. він склав 39% [4].

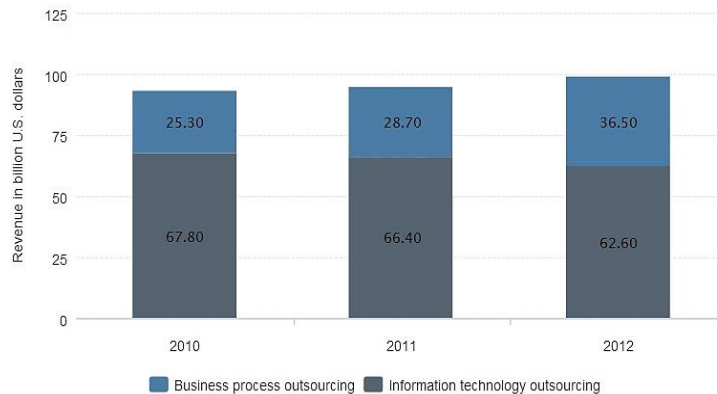

Рис. 2. Прибутки за видами послуг світової індустрії аутсорсингу з 2010 по 2012 (у млрд. дол США). [3]

У ході аналізу торговельно-економічних відносин замовників з ключових регіонів-споживачів і міжнародних постачальників послуг аутсорсингу було встановлено, що в частині аутсорсингу бізнес-процесів 41% європейських замовників користується в даний час послугами постачальників з офшору. При цьому Великобританія формує від 50 до 100% попиту регіону на послуги офшорних постачальників. Також послугами офшорних постачальників успішно користуються 44% північноамериканських замовників, і явно простежується тенденція до збільшення числа таких користувачів в майбутньому. Що стосується Азіатсько-Тихоокеанського регіону, тут попит на послуги офшору невеликий - 76% користувачів віддають перевагу місцевим постачальникам. Це цілком закономірно та є наслідком того факту, що багато країн даного регіону самі є світовими постачальниками послуг аутсорсингу. При цьому відсоток малоуспішних угод на аутсорсинг досить невисокий, і варіюється в залежності від регіону. Наприклад, в Північній Америці в 2007 році лише 9% замовників послуг аутсорсингу бізнес-процесів будь-коли переривали або зовсім відмовлялися від угоди на аутсорсинг. У 2008 році відсоток відмов збільшився до 18%, а в 2009 році - до 29% - це пов'язано з важкими посткризовими умовами, що характеризуються економічним спадом в цілому, і подальшим спадом ділової активності на національних та міжнародних ринках. У Західній Європі відсоток відмов знаходиться на такому ж рівні - він склав близько 12% в 2007 році, 18% в 2008р. і 29% - в 2009р. Традиційно високим є відсоток відмов від угод на аутсорсинг бізнес-процесів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні - 26% у 2007р., 24% в 2008р., та 29% в 2009р. [4]

У процесі вивчення географічної структури світового ринку послуг аутсорсингу бізнес-процесів виявлено тенденцію до різкого зменшення частки індійських постачальників на світовому ринку аутсорсингу, і збільшення частки постачальників з Південної Америки, а також появи на ринку постачальників з країн пострадянського простору. Індія втрачає свої позиції через зниження витрат на аутсорсингу з боку її основного замовника – Північної Америки, а також зважаючи на збільшення зарплат індійських співробітників (особливо в області ІТ). Це дає можливість її конкурентам зміцнити свої позиції за рахунок географічного фактора (близьке розташування по відношенню до замовника), знання мов і культурної близькості.

У процесі вивчення регіональної належності основних постачальників послуг аутсорсингу виявлено появу великої кількості «гравців» в країнах так званої світової периферії - невеликих державах з малопотужною економікою, на протязі традиційним зонам аутсорсингу - Індії та Китаю. Така тенденція продиктована збільшеними потребами європейських клієнтів, які з ряду причин воліють звертатися за послугами в компанії близько розташованих країн. Така близькість може забезпечити клієнтам культурну схожість у веденні бізнесу, максимальну відповідність регулятивним нормам і правилам, повністю усунути мовні бар'єри.

Що стосується нашої країни, то Україна має сприятливий економічний клімат для успішного розвитку національного ринку аутсорсингу. Перш за все, це конкурентний ринок інформаційних технологій, що розвивається, з динамічно зростаючими економічними показниками, членство в СОТ з 2008р., партнерство з такими гравцями глобального ринку як США, Німеччиною, Польщею, Великобританією, Японією, Китаєм, Росією тощо.

У гострій фазі світової фінансової кризи 2008 – 2009 років обсяг експорту ІТ загалом знизився. Падіння було не критичним, але тенденція активного росту зникла: 16% зниження в Італії, 11% зниження у Великобританії, 7% зниження в Індії, 5% зниження в Японії й Німеччині тощо [4]. На тлі таких невдач міжнародне бізнес-співтовариство знов помітило Україну. Галузь ІТ була більше, ніж просто

**ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

стабільною, – Україна, за даними Світового банку, завершила 2009 рік із 30% зростанням ІТ експорту. Та за результатами 2012р. країна є лідером з експорту ІТ-продукції в регіоні, у неї другий після Польщі ринок. Але в Україні ІТ-індустрія дає 1% ВВП, тоді як у Польщі – 1,4%, в Індії – 5%, в Естонії – 16% ВВП.

Після 12-місячного дослідження ІТ у різних країнах експерти Gartner не лише включили Україну до списку Top 30 Countries for Offshore Services in 2010, але й назвали її однією з трьох найбільш економічно привабливих країн у регіоні ЕМЕА [8]. Варто зауважити, що з 13 країн регіону ЕМЕА, які досягли топ-30, усі, за винятком Марокко та України, продемонстрували падіння обсягів експорту ІТ. Аналітики Gartner були не єдиними в їхніх висновках. Рокком раніше в рейтинг 2008 Top Ten ITO Offshore: Eastern/Central Europe від дослідницького агентства The Black Book of Outsourcing увійшло дві українські компанії та ще п'ять компаній з великими центрами розробки в Україні. Отже, загалом Україна була представлена сім'ю компаніями з десяти лідерів ринку Центральної та Східної Європи. П'ять із них входять до асоціації «ІТ України». Крім того, Україна отримала звання ITO Destination of the Year 2011 від Outsourcing Center – провідного галузевого веб-ресурсу, який об'єднує фахівців з аутсорсингу, поширює кращі практики, та є засновником премії Outsourcing Excellence Awards [8].

Слід зазначити, що на сьогоднішній день ринок послуг розробки програмного забезпечення та ІТ-аутсорсингу України є найбільшим в Центральній і Східній Європі. Дев'яносто відсотків індустрії орієнтовано на зовнішні ринки. Велика кількість висококваліфікованих ІТ-фахівців забезпечує надійність зростання галузі та зосередженість на надання якісних ІТ-послуг на світовому ринку. Великий досвід, професіоналізм, а також клієнтоорієнтований підхід, в поєднанні з відносно низькою вартістю послуг, створили високий попит на українських програмістів. Глибоке залучення українських розробників у проекти дозволяє замовникам більш легко і економічно ефективно досягти бажаних результатів.

Індустрія послуг з ІТ-аутсорсингу в Україні має численні переваги в порівнянні з конкурентами. Існує велика кількість прикладів іноземних компаній, які успішно створили свої R&D центри в Україні після невдалої спроби працювати з індійськими компаніями. Більшість іноземних компаній звертають увагу, що основні відмінності між роботою з українськими розробниками, в порівнянні з індійськими, є орієнтований на результати підхід українських розробників, глибина їх участі у проектах, а також сильна математична і технічна підготовка. З точки зору вартості (середній рівень оплати праці в сфері ІТ дорівнює 24,24 дол/рік США і є одним з найнижчих у Європі) та якості, ці конкурентні переваги вирізняють українських програмістів, як найбільш ефективних в індустрії аутсорсингу.

З 2000 року традиційним лідером серед споживачів послуг українських аутсорсингових компаній є Сполучені Штати. За останні 2-3 роки європейські споживачі стали більш активними. На сьогодні частка споживання послуг країн ЄС зростає. Це в першу чергу залежить від географічної та культурної близькості України та європейських країн, і потенціалу для більш легкого розвитку торгових мереж в Європі. Основними експортними ринками послуг ІТ-аутсорсингу для українських компаній є: США, Велика Британія, Німеччина, Нідерланди, Канада, Данія, Норвегія, Швеція, інші країни ЄС, Австралія, Китай та Японія.

Головними клієнтами українських аутсорсингових компаній залишаються невеликі закордонні фірми. Так склалося історично через те, що на той час, коли український ринок розвивався до світових масштабів, вже не залишилося великих корпорацій, які б потребували послуг нових українських компаній. Проте, слід зазначити, що за свідченнями результатів регулярного опитування більше 3000 професіоналів у розробці програмного забезпечення здійснюваного на веб-сайті DOU.ua, епоха економічної привабливості України завдяки дешевій робочій силі спливає. У високотехнологічних галузях промисловості персонал зазвичай мігрує в країни з більш високою заробітною платою та кращими стандартами якості життя. Отже, українські роботодавці змушені підвищувати зарплати програмістів для запобігання витоку кадрів. Хоча заробітна плата в Україні значною мірою залежить від регіону та кваліфікації працівника, вона в середньому зростає на 10 – 20% на рік, згідно з тим самим опитуванням.

Існує, отже, життєва необхідність компенсувати зростання вартості ресурсів. Це може бути зроблено, наприклад, за рахунок посилення державної підтримки ІТ галузі. Дійсно, державна підтримка галузі є одним з основних показників, які аналітики використовують для оцінки привабливості країни як джерела аутсорсингових послуг. Глобальний звіт з інформаційних технологій 2010 – 2011 дає такі відомості по Україні: пріоритетність галузі ІТ для уряду – 120 місце з 138; важливість ІТ для державних планів – 130 місце. Для порівняння, відповідні показники Нової Зеландії, популярного місця еміграції для наших програмістів, це 13 та 18 позиції відповідно [3]. Сінгапур посідає впевнене перше місце в обох рейтингах. З одного боку, це, безумовно, досягнення, що українська ІТ галузь змогла домогтися таких відмінних результатів, з іншого боку, це, безумовно, неприпустимо, що держава не достатньо підтримує індустрію, яка генерує значні доходи для країни.

На сьогоднішній день Україна досягла репутації країни-постачальника інноваційних технологічних навичок та ідей і входить до числа країн які найкраще підходять для аутсорсингу і пропонують фахівців найвищої якості. Однією з головних особливостей, які роблять Україну такою привабливою для аутсорсингу – це наявність висококваліфікованих ІТ-фахівців. Україна також має явну перевагу у якості програмного забезпечення, адже творчий підхід, глибокий знання та досвід українських ІТ-спеціалістів гарантують найвищу якість виконання робіт. Слід зазначити, що серед 10 найбільших підприємств-експортерів розробки програмного забезпечення в Україні станом на кінець 2012р. є такі компанії ТОВ «ЕПАМ Системз», «Luxoft», «SoftServe», «GlobalLogic», «Ciklum», «Infopulse Ukraine», «ELEKS», «Samsung R&D», а також «ISD» та «Miratech». Головні офіси цих компаній розташовані практично у всіх регіонах України (табл. 2).

Таблиця 2

Частка українських підприємств на регіональному ринку

№ п/п	Назва підприємства	Розташування офісів	Кількість працівників	Обсяг продажів (млн. грн.)	Частка в загальному обсязі надання послуг, %
1	EPAM Systems	Вінниця, Дніпропетровськ, Київ, Львів, Харків	2600	867,6	12,11%
2	Luxoft	Дніпропетровськ, Київ, Одеса	2475	825,9	11,52%
3	SoftServe	Дніпропетровськ, Івано-Франківськ, Львів, Рівне, Севастополь, Чернівці	2189	730,4	10,19%
4	GlobalLogic	Київ, Львів, Миколаїв, Харків	2130	710,7	9,92%
5	Ciklum	Вінниця, Харків, Дніпропетровськ, Донецьк, Київ, Одеса	1771	590,9	8,25%
6	Infopulse Ukraine	Вінниця, Житомир, Київ, Луганськ	866	289,0	4,03%
7	ELEKS	Івано-Франківськ, Львів, Кременчук, Тернопіль	687	229,2	3,20%
8	Samsung R&D	Київ	680	226,9	3,17%
9	ISD	Дніпропетровськ, Львів, Запоріжжя, Севастополь, Ялта, Бердянськ	656	218,9	3,05%
10	Miratech	Київ, Харків, Одеса	600	200,2	2,79%
11	Інші		5746	2277,0	31,77%
12	Всього		20400	7166,8	100%

В результаті аналізу таблиці 2 визначено, що частка ринку, яка належить ТОВ «ЕПАМ Системз», «Luxoft», «SoftServe»,

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

«GlobalLogic», «Ciklum» дорівнює більше 50%. Тому далі було зроблено порівняльну характеристику цих підприємств з метою визначення рівня конкурентоспроможності на міжнародному ринку IT-аутсорсингу. Оцінка проводилась по чотирьом найголовнішим факторам конкурентоспроможності компаній: менеджмент підприємства; маркетинг; виробництво; наукові дослідження і розвиток (табл. 3).

Таблиця 3

Порівняльна характеристика провідних українських IT-аутсорсерів					
Фактори конкурентоспроможності	ТОВ «ЕПАМ Системз»	«Luxoft»	«SoftServe»	«GlobalLogic»	«Ciklum»
1. Менеджмент підприємства					
Підприємницька культура	4	2	3	3	2
Цілі	3	2	2	5	2
Стратегії	3	5	2	2	1
3. Маркетинг					
Продукція	5	5	4	3	2
Ширина аудиторії	5	4	3	2	2
Ціни	3	5	3	2	3
Реклама	3	4	0	0	2
Відомість фірми	5	5	5	4	3
Наявність власної торгової мережі	3	3	2	3	2
Швидкість реакції на зміни у попиті	4	5	4	1	2
3. Виробництво					
Обладнання	5	4	3	3	4
Гнучкість ліній	4	4	2	2	4
Залежність від постачальників	3	1	5	2	3
Якість послуг	5	4	4	3	3
4. Наукові дослідження й розвиток					
Інтенсивність й результати	3	5	1	3	2
Ноу-хау	4	5	1	3	1
Використання нових інформаційних технологій	4	5	1	2	2
Всього:	66	68	45	43	40

*Оцінка експертів дана по шкалі від 1 до 5. В експертному опитуванні було задіяно 20 експертів з питань бізнесу, аналітиків тощо. Коefіцієнт узгодженості думок експертів знаходиться в нормативному полі.

В результаті аналізу даних таблиці 3 можна зробити висновок, що перші два з досліджуваних підприємств мають досить високі конкурентні позиції порівняно з іншими фірмами даної галузі. Так основними конкурентними перевагами є: низька собівартість послуг, яка дозволяє виконувати проекти іноземних фірм за схемою аутсорсингу при досить високому рівні кваліфікації працівників українських підприємств. Але більшість досліджуваних підприємств, за визначенням експертів, мають відставання за такими напрямками як маркетинг та наукові дослідження і розвиток. У першому випадку невдала рекламна політика створює ускладнення при виході на нові ринки, збільшенні асортиментів додаванні додаткових супровідних продуктів і послуг, у другому - недостатнє впровадження новітніх розробок та середній рівень цін погіршує конкурентну позицію; низький захист програмних продуктів та вихід на ринок нових конкурентів може позбавити компанію частки ринку. Слід зазначити, що вирішення існуючих проблем, на нашу думку може допомогти спрямована державна політика підтримки українських підприємств, які функціонують у галузі інформаційних технологій. Першими кроками повинне стати створення чіткої нормативної бази, яка регламентувала б реалізацію проектів IT-аутсорсингу в Україні. Незважаючи на той факт, що переважна більшість проектів IT-аутсорсингу здійснюється лише за допомогою передавання даних через мережу Internet, на сьогодні чинним законодавством України не передбачені ліцензування або реєстрація суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з передаванням даних у мережах загального користування або надання послуг з доступу до ресурсів Internet. Тут слід нагадати, що з 2013 року в Україні почався десятирічний експеримент зі створення особливих умов для розвитку ринку IT. Так, від оподаткування податком на додану вартість (ПДВ) звільнюються операції з постачання програмної продукції. Також такі платники податків починаючи з 1 січня 2013 р. мають право застосовувати ставку оподаткування податком на прибуток 5%. Наскільки ефективними будуть ці та майбутні спроби підтримати українських IT-аутсорсерів покаже час.

Висновки. В сучасних умовах посилення процесів глобалізації міжнародний аутсорсинг відображає нові процеси і відносини, зумовлені тенденцією до геопланетарної взаємодії та інтеграції. Слід зазначити, що українські підприємства мають певні конкурентні переваги, за рахунок яких економіка України може отримати всі переваги науково-технічного розвитку і інтеграції в інноваційну сферу світової економіки. Але зараз існують певні перешкоди у формування конкурентоспроможних підприємств на ринку IT-аутсорсингу, вирішення яких полягає, в першу чергу, в контролі, розробці чіткої регламентації аутсорсингу та «підключенні» з боку держави. Зараз, залежно від того, які ефективні рішення будуть прийняті урядом і які конкретні кроки будуть зроблені в напрямі створення сприятливого бізнес-середовища найближчим часом, індустрія IT-аутсорсингу в Україні буде або збільшувати темпи розвитку, або залишиться в тіні, втрачаючи вже існуючу конкурентоспроможність.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Эрикссон открывает исследовательский центр и назначает новое руководство в Силиконовую долину [Електронний ресурс] Режим доступу <http://www.bizon.ru/?nid=82718&t=102/07-05-2008>
2. Ушаков К. Все ли камни разбрасывать? [Електронний ресурс] "CIO" - №4 - 18 апреля 2008 г., Режим доступу <http://www.cio-world.ru/offline/2005/36/38564/>
3. Central and Eastern European Outsourcing Association [Електронний ресурс]. – Режим доступу: / <http://ceeo.org/>
4. Everest Research Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.everestresearchinstitute.com>
5. Goolsby K. Resourceful Outsourcing Nabs Outsourcer's Resources [Електронний ресурс] Режим доступу [http://www. Outsourcing-journal.com](http://www.Outsourcing-journal.com).
6. Khurana A. Strategies for global R&D / A. Khurana // Research-technology management. - Wash., 2009. - Vol. 49, N 2. -P. 48
7. Tain-Jy Chen Fuelling the future: Security, Stability, Development [Електронний ресурс] // Globalization, Outsourcing and Structural Adjustment// Режим доступу http://www.oecd.org/document/51/0,2340,en_21571361_34225293_34822579_1_1_1_1,00.html
8. Ukrainian IT Industry to Keep on Growing in 2012-2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://itonews.eu/ukrainian-it-industry-to-keep-on-growing-in-2012-2013/>
9. Wates R. Corporate research and venture capital can learn from each other/ R. Wates, G. Dies // Research-technology management. - Wash., 2009. Vol. 49, N 2. - P. 20-24.